

רבי אביגדור ענטפערט...

שאלות פונעם המון עם אין אלע ענינים פון יהדות, השקפה, עצות,
און נאך, וואס זענען געענטפערט געווארן דורך

הגה"צ **הכימא דיהודאי, הרב**
רבי אביגדור מיללער זצ"ל

ביי די בארימטע ליל שישי שיעורים

מקץ

אנוכח

משיב לביק

ז'יון חג"ץ

ז'יון המאה"ל

ענטפער:

איר דארפט וויסן אז ס'איז געווען א גאר קליינע גרופע פון מענטשן צווישן אונז, וועלכע האבן געזוכט אנצונעמען די וועגן פון די יונים. אויב וואלט ווען געווען א שטערקער **ברען** פאר אידישקייט צווישן גאנץ כלל ישראל, וואלט אזא גרופע קיינמאל נישט געקענט אויפשטיין.

ס'איז אזוי ווי א ווייטאג וואס מאכט זיך אין מויל אדער ערגעצוואו אינעם קערפער, דאס איז א סימן אז **די גאנצע קערפער** איז נישט גענוג קרעפט'יג. אויב די קערפער וואלט געהאט אלע וויטאמינען און אלע אנדערע געברויכן פון א געזונטע קערפער, דאן איז גאנץ מעגליך אז די ווייטאג וואלט קיינמאל נישט

געשען. די זעלבע איז דא אויך, אויב דאס פאלק בכלליות וואלט ווען געווען געזונט און גענוג שטארק אין אהבת השם, דאן וואלט אזא פיינפולע ווייטאג, ווי א גרופע מתיוונים קיינמאל נישט געווען אויפשטיין צווישן אונז.

און דערפאר איז געגעבן געווארן פאר כלל ישראל אן **איבונג** אין ערליכקייט – עס איז געווארן זייער שווער צו זיין א איד און זיי האבן זיך אנגעהויבן מוסר נפש זיין פאר אידישקייט. און דאס האט זיי צוריקגעברענגט צו זייער ארגינעלע גרויסקייט! און דעריבער איז נישט קיין שאלה אז די גזירות פון אנטייכוס, זענען געווען זייער א גרויסע באנעפטיג פאר כלל ישראל. (טעיפ R-28)

ענטפער:

יוסיפוס ווערט פאררעכנט – ב"י די וואס ווייסן – אלס אן אומגעטרייער איד, וועלכער איז געווען געטריי צו די אידישע מסורה. ער איז געווען א פאטריאט פאר זיין פאלק, און ער איז געווען א מאמין, ער האט אין אלעם געגלייבט, און ער האט ליב געהאט זיין פאלק. אבער מיר פאררעכענען אים אלס א מענטש וואס האט **זיך**

פארקויפט, כדי צו פארדינען פריוויליגעס, כדי צו באקומען טובות פון די מענטשן וואס האבן געהאט מאכט.

אסאך האלטן אז יוסיפוס איז געווען אן **אמת'דיגער** פאטריאט, אבער זיי זענען מענטשן וועלכע ווייסן נישט עכט די היסטאריע. מיר ברענגען דא אייביג די מיינונג פונעם ספר "דורות הראשונים". ס'איז נישט קיין פראגע אז יוסיפוס האט געגלייבט אין אלעם, און ער איז געווען א געטרייער מאמין און ער איז געווען **שטאלץ** מיט זיין אידישקייט, און ער האט פארשטאנען וואס ס'איז דא צו זיין שטאלץ. ס'איז דא אסאך זאכן אין זיינע ספרים וואס איז באמת אינספירירנד!

שאלה

**ווערט יוסיפוס פאררעכנט
ביי אידן אלס א העלד
אדער אלס פאררעטער?**

אבער ער האט זיך פארקויפט פאר די פיינט פון זיין פאלק, און אלס רעזולטאט ווען די בית המקדש איז חרוב געווארן דורך טיטוס, דער רוימישער גענעראל וואס איז שפעטער געווארן דער קייזער, איז יסיפוס ערלויבט געווארן צו וואוינען זיין גאנץ לעבן אין פאלאץ פון טיטוס.

ענטפער:

הנדערט פראצענט! וויאזוי קענען מיר נישט זיין באזארגט וועגן דעם?

אבער מיר דארפן וויסן אז ס'איז דא א יסודות'דיגע סיבה פארוואס עס פאסירט. ס'קומט ווייל **דער אויבערשטער איז באזארגט וועגן אונז**. "זיט ישראל מעליו" – ישראל דארף זיך אפקערן פון עשו. מיר זענען צו סך פארמישט אין גוי'אישע געדאנקען, און עס פעלט זיך אויס צו פארשטערקערן די וואנט. און **דער וואנט איז אנטיסעמיטיזם**. אייביג געשעט עס אזוי, נאכאמאל און נאכאמאל אין היסטאריע – ווען אידן הייבן אן צו פארלוירן ווערן צווישן גוים, איז צייט פאר די גוים אנצוהייבן **בויען א וואנט** עס אנצוהאלטן.

און די ערשטע רעאקאציע צו אנטיסעמיטיזם דארף זיין **נישט** צו געבן געלט פאר די "שמעון וויזענטאל צענטער" אדער אנדערע ארגאניזאציעס וואס זאגן אז זיי שלאגן אפ אנטיסעמיטיזם. ניין, ניין! אין רוב פעלער **ברענגען** די ארגאניזאציעס אנטיסעמיטיזם. די וועג אפצושלאגן אנטיסעמיטיזם איז צו בויען מער ישיבות וואו קינדער וועלן אריינגענומען ווערן פאר ווייניגער שכל לימוד; שכל לימוד זאל קענען זיין זייער נידריג. די ישיבות זאלן זיין אזוי רייך אז זיי זאלן קענען ארייננעמען קינדער פאר כמעט גארנישט. דאס איז א דוגמא. און אזוי, דאס אידיש קינד, זיצנדיג אין די ישיבה, וועט זיין דער וואס שלאגט אפ אנטיסעמיטיזם אין די בעסטע וועג. (טעיפ #592)

ענטפער:

די שטערקסטע מיטל איז צו מאכן אז די קינדער זאלן ליב האבן זייער פאלק. ווייל יוכוחים זענען נישט צוגעפאסט פאר זיי אין אזא יונגע יארגאנג. חוץ דעם, ווער וויל דען אריינגיין אין אזעלכע דעטאלן מיט יונגע קינדער און זיי אויסלערנען וויאזוי זיך צו טענה'ן מיט מיסיאנערן?! ניין, וואס מיר דארפן טון איז אויסצולערנען די קינדער ליב צו האבן אידישקייט – דאס איז די בעסטע פארהיטונגס מיטל.

ווען א בחור לערנט סתם גמרא, למשל; אפילו ער איז א למדן, אבער אויב ס'איז נישט דא קיין פנימיות דארט, אויב ס'איז בלויז א וועג פון באקומען גוטע צייכענעס, אדער ווערן אויסגעלויבט פאר'ן זיין א למדן, איז עס פאר אים זייער טרוקן. און יעצט קומט צו גיין איינער וואס וויל אים אויסלערנען א פאלשע אידעאלאגיע און אים אינספירירן מיט פאלשע אינספיראציעס, פאלשע שיטות, געמאכטע דרך ארץ, אזוי צו זאגן – ווי כאילו צו ליב האבן מענטשן. דער אמת איז אז ס'איז אלעס גארביידזש – זיי האבן קיינעם נישט ליב חוץ זיך אליינס – אבער ער ווערט פארנארט דערפון, ווייל ער האט קיינמאל נישט געהערט דערפון אין א אידישע הויז – מיינט ער אז אידישקייט איז גארנישט און טרוקן ווי שטויב, זאכן וואס האבן נישט קיין העכערע איהאלט, און דעריבער האט ער נישט קיין שום טיפערע געפיל פון עס. דער בחור האט נישט ליב זיין פאלק. עס מיינט נישט אז ער וועט חס ושלום ווערן א משומד, אבער אויב האט ער נישט קיין ליבשאפט פאר אידישקייט איז ער נישט באוואונפט קעגן דרויסנדיגע השפעות.

א אידיש קינד דארף לערנען **פנימיות** – ס'איז זייער א וויכטיגער חלק. מחשבה איז זייער א וויכטיגע נושא, און מען דארף וויסן וויאזוי דאס צו לערנען. אלע עלטערן קענען ארבעטן צו מאכן זייער קינד א ליב-האבער פון אידן,

שאלה

איז די לעצטיגע אויפשטייג פון אנטיסעמיטיזם עפעס וואס דארף אונז באזארגן?

שאלה

וואסערע פארהיטונגס מיטל קענען מיר טון צו פארמיידן אונזערע קינדער פון אריינפאלן אין די הענט פון מיסיאנערן ווען זיי וואקסן אויף?

אז ער זאל ווערן אן **אוהב עמו ישראל** – ער זאל ליב האבן כלל ישראל. ער זאל ליב האבן דאס אידישע פאלק, צו זען די שיינקייט פון אלעס אין דער עם ישראל.

ווען עס קומט חנוכה, לערן אים נישט בלויז אויס וויאזוי אנצוצינדן די לעכט, צו זיין א מהדרין מן המהדרין, צו נוצן שמן זית, מאכן א ברכה ריכטיג, צו האבן זיין אייגענע מנורה – דאס אלעס איז געוואלדיג אבער נישט גענוג. דו דארפט אים אויסלערנען די הינטערלאגע פון די חנוכה מעשה; די העלדישקייט פון אונזערע אור-עלטערן וועלכע האבן זיך געשלאגן און געגעבן זייער לעבן. אינספיריר אים! דאס איז שוין א חכמה זיך צו קענען שלאגן קעגן די גוי'אישע השפעות. מען דארף **ערוועקן די געפילן** אין א קינד. מען דארף רעדן צו אים.

לאמיר זאגן ס'איז פסח; מען דארף זייער אבאכט געבן אז ס'זאל נישט זיין קיין שום חמץ. די מאמע זאגט, "זוארף נישט אראפ קיין חמץ אויף דער ערד בעפאר פסח; זע אז דו זאלסט עסן אין א האנטוך ווייל מ'גייט שוין כמעט בודק חמץ זיין." אלעס ווערט געטון לויט די הלכה; ס'איז זייער גוט, זייער גוט! אבער ס'איז **נישט גענוג!** מען דארף רעדן וועגן די טעמים פון פסח, וועגן וואס חמץ מיינט. חמץ מיינט זיך שלאגן קעגן די גוי'אישע איינפלוס וואס האט אונז ארומגענומען אין מצרים. מיר האבן געוואלט אז הקב"ה זאל אונז ארויסנעמען פון מצרים כדי מיר זאלן זיין פריי פונעם שיעבוד, די פארשקלאפונג צו די נידריגקייטן און אלע אוממאראלישקייטן וואס איז געווען אין מצרים. דאס איז די חמץ – די חמץ איז די נידריגקייטן פון די אומות העולם.

אודאי, מיר דארפן אפהיטן אלע הלכות און האלטן אלעס, אבער מען דארף אויך פארשטיין דעם טעם. אלעס זאל זיין פול מיט אינהאלט; און דורכן לערנען מיט די קינדער די השקפות פון די תורה, דאן וועט ער זיין 100% באווארנט און באוואפנט קעגן פרעמדע אידעאלאגיעס. (טעיפ #940)

ענטפער:

יעצט גרייט אייך אן פאר אן איבערראשונג. ווען זיי האבן ארויסגעווארפן ניקסאן פון אפיס איז עס געווען א גרויסער פארלוסט! ניקסאן איז געווען א פאטריאט! ער איז געווען אונזער לעצטער פרעזידענט מיט פרינציפן; זינט דאן האבן מיר נישט געהאט קיין פרעזידענט מיט פרינציפן. און ער איז ארויסגעווארפן געווארן נישט צוליב 'זואטערגעיט' – דאס איז בלויז א תירוץ. ער איז אראפגעווארפן געווארן ווייל די ליבעראלן זענען געווען ברוגז אויף זיינע פרינציפן.

ניקסאן איז געווען קעגן שמוץ. ער איז געווען קעגן אוממאראלישקייט. און זיין איינציגע עבירה איז געווען אז ער האט איבערגעטרעטן די גרעניצן פונעם געזעץ כדי אפצושטעלן א פאררעטער פון איבערגעבן סודות צו די פיינט אין א צייט ווען אמעריקאנער סאלדאטן האבן פארלוירן זייערע לעבנס; ער האט באשטעטיגט זיך אריינצוברעכן ביי א געוויסער פסיכאלאג וועלכער האט ארויסגעגעבן רעגירונג סודות. יעצט, עס איז גארנישט קיין עבירה וואס ער האט געטון. אין צייט פון עמערדזשענסי דארף א פרעזידענט דאס טון! ס'איז לעכערליך אז א פרעזידענט זאל מקפיד זיין אויפ'ן געזעץ ווען ער זעט אז דאס לאנד גייט אונטער.

נאר די ליבעראלן האבן עס אויסגענוצט אים אראפצוברענגען – אבער ס'איז נישט געווען וועגן דעם. די ליבעראלן אינטערעסירט נישט עכט ריכטיג אדער אומריכטיג. דא איז טעד קענעדי וואס וויל יעצט ווערן פרעזידענט. ער איז שולדיג פאר'ן טויט פון א מיידל וואס איז געווען אין זיין קאר ווען ער איז אריינגעפארן אין א טייך. ער האט איר אפילו נישט פרובירט צו ראטעווען. בשעת זי האט זיך דערטראנקען, האט ער נישט געזוכט וועגן צו ראטעווען איר לעבן; ער איז אפילו נישט געגאנגען צו די פאליציי. ער איז געלאפן צו זיין לויער זיך ארויסצוזען פון פעקל.

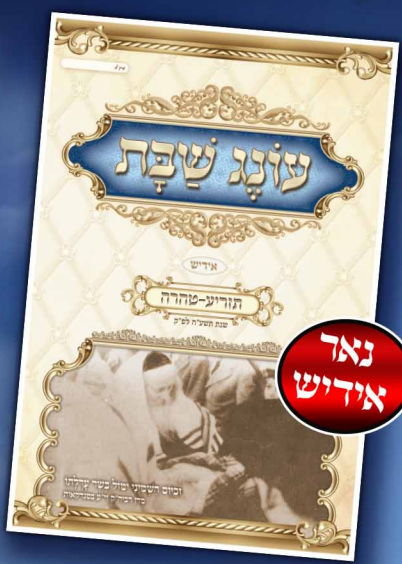
און דער קענעדי וויל לויפן פאר פרעזידענט. יעצט וואו זענען די ליבעראלע צייטונגען צו פארדאמען קענעדי? דער ענטפער איז אז זיי וועלן נישט פארדאמען איינעם וואס איז פון זייערע חברה. אבער ניקסאן איז נישט געווען פון זיי און זיי האבן אים פיינט געהאט ווייל ער איז געווען פאר **געזעץ און סדר**. (טעיפ #292)

שאלה

האלט איר אז די אימפיטשמענט אויף פרעזידענט ניקסאן איז געווען א גוטע זאך פאר'ן לאנד?

שדייבט אייך איין צו באקומען די הערליכע גליונות קונטרסים וועבענטליך אויף אימעיל

נאך
אידיש

לה"ק
אידיש

לשון
קדוש

\$1
אוואך
מועדים \$3

ברילאנטענע און אייגנארטיגע גליונות קונטרסים, היימיש און געשמאק

זיך איינצושרייבן רופט מערכת להתענג: 845-662-2782

אדער שיקט אן אימעיל צו Subscribe@Lehisaneg.com

באשיינט אייער שמה, שבת התוועדות

- סידורים
- חומשים
- זמירות
- גליונות

קאסטום לויט אייער געשמאק

צו באשטעלן רופט:

מערכת להתענג 845-662-2782

אדער שיקט אן אימעיל צו Lehisaneg@Lehisaneg.com

די דאזיגע גליון ערשיינט וועכנטליך אין די הערליכע קונטרסים

עונג שבת/גוט שבת ש"ע" מערכת להתענג

צו באקומען די קונטרסים אויף אימעיל פאר בלויז \$1 א וואך קליקט אויפן פאלגענדע לינק

<http://goo.gl/forms/S8Ozcj4K1>

אדער שיקט אן אימעיל צו Subscribe@Lehisane.com

(אויף אונזער אימעיל ליסטע ווי אויך אויף לדעת, ערשיינט די גליון מיט צוויי וואכן אפגערוקט)

כל טוב